

Paying for Damage of an Object One Was Unaware of

Q I had friends over; I did not notice that one of them brought a CD, which she left in my CD player. A week later, she inquired about its whereabouts. We found it outside its case, among an assortment of family CDs. I might have taken her CD out, thinking it was one of my kids', or perhaps my kids (under bar mitzva) did so. My friend later told me that it was scratched and ruined. Although she did not ask me to pay her, should I offer?

משיכה לדעת הרמב"ם (פ"ב משכירות ה"ח) כשם שתיקנו בלקוחות כך תיקנו בשומרין, א"כ כל כה"ג דלא ידע מזהב לא הוי משיכה ובלא משיכה אפילו שומר אבידה לא נתחייב. ואפילו לדעת תוס' (ב"מ צט, א ד"ה כך תקנו) והרא"ש (שם פ"ח סי' ט"ו) דשומרין לא בעי משיכה אלא מכי נסתלקו הבעלים משמירתן נתחייב השומר, נראה דהיינו דוקא בשארי שומרין כמו שומר חנם שומר שכר כו', כיון דקיבל עליו לשמור והבעלים נסתלקו משמירתן נתחייב השומר, אבל גבי שומר אבידה ודאי בעי משיכה אליבא דכולי עלמא דכתיב "ואספתו אל תוך ביתך", והיינו דהתורה רמי עליה ליקח אותו תוך ביתו, אבל כל זמן שלא משך, אף על גב דראה אותו לא נתחייב בשמירה, וכה"ג דלא ידע ליה בזהב לא הוי משיכה וכמו האי דסימן רל"ב, וצ"ע.

4. משנה, בבא קמא דף כו עמוד א

אדם מועד לעולם, בין שוגג בין מזיד, בין ער בין ישן.

5. שולחן ערוך חושן משפט סי' תכד סע' ח

החובל בחרש, שוטה וקטן, חייב; והם שחבלו באחרים, פטורים; אף על פי שנתפקח החרש ונשתפה השוטה והגדיל הקטן, אינם חייבים לשלם, שבשעת שחבלו בהם לא היו בני דעת.

1. שולחן ערוך חושן משפט סי' רסז סע' טז

כל זמן שהאבידה אצלו, אם נגנבה או אבדה, חייב באחריותה כדין שומר שכר. הגה: ו"א דשומר אבידה אינו אלא שומר חנם (טור בשם ר"י והרא"ש).

2. גמרא, בבא מציעא דף כו עמוד ב

ואמר רבא: ראה סלע שנפלה, נטלה לפני יאוש על מנת לגזולה - עובר בכולן; משום (ויקרא י"ט) "לא תגזול" ומשום (דברים כ"ב) "השוב תשיבם" ומשום (דברים כ"ב) "לא תוכל להתעלם". ואף על גב דחזרה לאחר יאוש - מתנה הוא דיהיב ליה, ואיסורא דעבד - עבד. נטלה לפני יאוש על מנת להחזירה, ולאחר יאוש נתכוין לגזולה - עובר משום "השוב תשיבם". המתין לה עד שנתיאשו הבעלים ונטלה - אינו עובר אלא משום "לא תוכל להתעלם" בלבד.

3. קצות החושן חושן משפט סי' רצא

ס"ק ה

והנה לפי מ"ש דעיקר כדעת מוהרש"ל דחיפן שעורין והזהרי בו של כסף אינו אלא משום פשיעת המפקיד, ואם כן בשומר אבידה וגנב וגזול דלא באו לידם מיד הבעלים דנימא בהו פשיעותא דבעלים, וא"כ ודאי חייבין בשומר אבידה, ומכל שכן בגנב וגזול. אלא דאכתי יש לומר דפטורין, כיון דגנב וגזול לא מיחייבי אלא במשיכה הראוי לקנין, וידו אינו קונה כהאי גוונא דלא ידע שהוא זהב, וכמבואר ברמ"א סימן רל"ב סעיף י"ח בלקח בחזקת בדיל והיה בו זהב דלא קנה הראשון כיון דלא כיון לקנות ולא ידע אין ידו קונה לו כה"ג, עיין שם, וא"כ גנב וגזול נמי כה"ג לא קניא להו יד להתחייב באונסין כיון דלא ידעו מזהב. ומהאי טעמא נמי בשומר אבידה כיון דכל השומרין צריכין